

PEDAGOGIK MAHORAT

7
2023

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

7-son (2023-yil, avgust)

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro – 2023

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal 2023, № 7

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi OAK Rayosatining 2016-yil 29-dekabrda qarori bilan **pedagogika** va **psixologiya** fanlari bo'yicha dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo'lgan zaruriv nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

Jurnal 2001-yilda tashkil etilgan.
Jurnal 1 yilda 12 marta chiqadi.

Jurnal O'zbekiston matbuot va axborot agentligi Buxoro viloyat matbuot va axborot boshqarmasi tomonidan 2016-yil 22-fevral № 05-072-sonli guvohnoma bilan ro'yxatga olingan.

Muassis: Buxoro davlat universiteti

Tahririyat manzili: 200117, O'zbekiston Respublikasi, Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy
Elektron manzil: nashriyat_buxdu@buxdu.uz

TAHRIR HAY'ATI:

Bosh muharrir: Adizov Baxtiyor Rahmonovich – pedagogika fanlari doktori, professor

Mas'ul kotib: Sayfullayeva Nigora Zakiraliyevna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Xamidov Obidjon Xafizovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Begimqulov Uzoqboy Shoyimqulovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Navro'z-zoda Baxtiyor Nigmatovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mahmudov Mels Hasanovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Ibragimov Xolboy Ibragimovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Rasulov To'liq Husenovich, fizika-matematika fanlari doktori (DSc), professor

Yanakiyeva Yelka Kirilova, pedagogika fanlari doktori, professor (N. Rilski nomidagi Janubiy-G'arbiy Universitet, Bolgariya)

Andriyenko Yelena Vasilyevna pedagogika fanlari doktori, professor (Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Fizika, matematika, axborot va texnologiya ta'limi instituti, Novosibirsk, Rossiya)

Romm Tatyana Aleksandrovna pedagogika fanlari doktori, professor (Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Tarix, gumanitar va ijtimoiy ta'lim instituti, Novosibirsk, Rossiya)

Chudakova Vera Petrovna, psixologiya fanlari nomzodi (Ukraina pedagogika fanlari milliy akademiyasi, Ukraina)

Hamroyev Alijon Ro'ziqulovich – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent

Qahhorov Siddiq Qahhorovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Mahmudova Muyassar, pedagogika fanlari doktori, professor

Kozlov Vladimir Vasilyevich, psixologiya fanlari doktori, professor (Yaroslavl davlat universiteti, Rossiya)

Tadjixodjayev Zokirxo'ja Abdusattorovich, texnika fanlari doktori, professor

Amonov Muxtor Raxmatovich, texnika fanlari doktori, professor

O'rayeva Darmonoy Saidjonovna, filologiya fanlari doktori, professor

Durdiyev Durdimurod Qalandarovich, fizika-matematika fanlari doktori, professor

Mahmudov Nosir Mahmudovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Olimov Shirinboy Sharofovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Chariyev Irgash To'rayevich, pedagogika fanlari doktori, professor

Qiyamov Nishon Sodiqovich, pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

Shomirzayev Maxmatmurod Xuramovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Ro'ziyeva Dilnoza Isomjonovna, pedagogika fanlari doktori, professor

Qurbonova Gulnoz Negmatovna, pedagogika fanlari doktori (DSc)

To'xsanov Qahramon Rahimboyevich, filologiya fanlari doktori, dotsent

Nazarov Akmal Mardonovich, psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Jumaev Rustam G'aniyevich, siyosiy fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nurulloyev Firuz No'monjonovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Navruz-Zoda Layli Baxtiyorovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

42.	<i>DILMURADOV Shuhrat</i>	Bokschining jismoniy tayyorgarligi asoslari	225
43.	<i>MAMUROV Baxrom Baxshulloyevich</i>	Gimnastika mashg'ulotlarini tashkil etish va uni o'tkazish metodikasi	229
44.	<i>SALIXOV Shoxrux Mansurovich</i>	Raqamli texnologiyalarni sport faoliyatiga tadbiq etishning asosiy komponentlari	234
45.	<i>XALILLAYEV O'ktam Sobir o'g'li</i>	Yosh gandbolchilar tayyorgarlik jarayonining saralash mezonlari va metodlari	239
SAN'AT			
46.	<i>ҒАЙУРОВ Мирмухсин</i>	Ўқувчиларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда музикавий маданиятнинг ўрни ва аҳамияти (Ўзбекистон халқ артисти Шерали Жўраев кўшиклари мисолида)	244
47.	<i>YUSUFZODA Shabnami Yunus</i>	Grafik malakalarni takomillashtirishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish	248
TA'LIM MENEJMENTI			
48.	<i>СОХИБОВ Акрам Рустамович</i>	Роль зарубежного опыта в инновационном управлении современной системой высшего образования	252
MA'NAVIYAT VA TARBIYA			
49.	<i>ҲАСАНОВА Кубруё</i>	Миллат учун ҳаёт-мамот масаласи оиладан бошланади	258
50.	<i>ABDURASHITOVA Elena Vladimirovna</i>	Yosh avlod tarbiyasida oilaning o'rni	262
51.	<i>ERNAZAROV Rashid Xudaynazarovich</i>	Imom g'azzoliyning axloqiy tarbiyaga oid qarashlarning ilmiy psixologik xususiyatlari	266
52.	<i>SAIDOVA Yulduz Zamon qizi</i>	Yangi o'zbekistonda ma'naviy tarbiyani rivojlantirishning strategik masalalari	271
53.	<i>KHOLBOYEVA Sitorabonu Zokhirovna</i>	Forms, methods, content, and means of preparing youth students for eastern family relations in the educational process	275
PEDAGOGIK TA'LIMOTLAR TARIXI			
54.	<i>АДИЗОВ Бахтиёр Раҳмонович, НУСПАТОВ Анвар Нематжонович</i>	XVI-XVII асрларда Бухоро хонлигида ижтимоий-сиёсий ҳамда маънавий ҳаёт, унинг таълим-тарбия ва педагогик фикрлар ривожланишига таъсири	279

RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI SPORT FAOLIYATIGA TATBIQ ETISHNING ASOSIY KOMPONENTLARI

Salixov Shoxrux Mansurovich,
Buxoro davlat universiteti Tarix va yuridik fakulteti
Psixologiya va sotsiologiya kafedrasida o'qituvchisi
salikhovshoxrux@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-7520-6498>

Mazkur maqolada raqamli texnologiyalar eng ilg'or innovatsion yangiliklarni sport faoliyatiga tatbiq etishning asosiy komponentlari tahlil etilgan. Mazkur komponentlarning yuqori natijaga yo'naltirilgan sport faoliyatiga tatbiq etilishi, yanada rivojlangan turlarini o'rganish, asosan jamoaviy sport turlarida natijalarning oqsayotgani hamda mazkur sohaga ham keng ko'lamda raqamlashtirish, sun'iy intellektning singdirilishi, sport sohasidagi dunyodagi yetakchi mamlakatlar tajribasidan foydalanish kabi asosiy omillar o'rganilgan. Asosiy qismda jamoaviy sport turlaridagi natijalarning yakkakurash turlariga nisbatan natijasi ancha orqada qolayotgani hamda jamoaviy sport turlarini yanada takomillashgan komponentlar bilan boyitish kabi faoliyat tahlil qilingan.

***Kalit so'zlar:** sport, jismoniy tarbiya, komponent, faoliyat, pedagogik texnologiyalar, raqamlashtirish, texnologiyalar, innovatsiya.*

ОСНОВНЫЕ КОМПОНЕНТЫ ПРИМЕНЕНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СПОРТИВНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В данной статье анализируются основные составляющие применения самых передовых инновационных цифровых технологий в спортивной деятельности. Применение этих компонентов к спортивной деятельности, направленной на высокие результаты, изучение более продвинутых видов, отсутствие результатов преимущественно в командных видах спорта, а также масштабная цифровизация в этой сфере, освоение искусственного интеллекта, использование опыта ведущих стран мира в области спорта являются основными изучаемыми факторами. В основной части результаты игровых видов спорта сильно отстают от результатов единоборств, анализируются такие виды деятельности, как обогащение игровых видов спорта более развитыми компонентами.

***Ключевые слова:** спорт, физкультура, компонент, деятельность, педагогические технологии, цифровизация, технологии, инновации*

MAIN COMPONENTS OF THE APPLICATION OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN SPORTS ACTIVITIES

This article analyzes the main components of the application of the most advanced innovative innovations of digital technologies to sports activities. The application of these components to sports activities aimed at high results, the study of more advanced types, the lack of results mainly in team sports, as well as large-scale digitization in this field, assimilation of artificial intelligence, and the use of the experience of the world's leading countries in the field of sports are the main factors. studied. In the main part, the results of team sports are lagging far behind the results of martial arts, and activities such as enrichment of team sports with more advanced components are analyzed.

***Key words:** sport, physical education, component, activity, pedagogical technologies, digitization, technologies, innovation.*

Kirish. Jismoniy tarbiya va professional sport sohasida yuqori cho'qqilarga erishish jiddiy yondashishni, katta mehnatni va moddiy xarajatlarni talab qiladi. Mamlakatimizda yuqori natijalarga yo'naltirilgan sport hamda jismoniy tarbiyaga qaratilayotgan har tomonlama e'tibor bundan mustasno emas. Ko'pgina mamlakatlarning tajribalariga qaraganda, milliy sport va jismoniy tarbiya taqdirlari haqida davlat tomonidan g'amxo'rlik qilinishi shubhasiz, juda katta foyda keltirmoqda. Ijtimoiy sohadagi ushbu moddalarni qo'llab-quvvatlashda birinchi navbatda o'smir bolalarni va jamiyatning yosh qatlam muhitini ruhiy-jismoniy sog'lomlashtirish maqsadida barcha qulay sharoitlarni yaratmoqda. Shuni ta'kidlash

muhimki, mamlakatimiz mazkur yo'nalish bo'yicha yuksak ahamiyatini tushunadigan mamlakatlar qatoridan joy egallagan va uni tark etmay kelmoqda. Hukumat tuzilmalari, jamoat tashkilotlari va sport muassasalari sport va jismoniy tarbiya sohasida moddiy-texnik bazasini rivojlantirish, ommaviylikka erishish, professional sportni kuchaytirish kabi muhim muammolarni har doim birgalikda yechishda hamjihat faoliyat olib bormoqda. Sport - bu so'g'lom ijtimoiy-siyosiy muhitni tatbiq etishning eng yaxshi vositasidir. Ayniqsa, yoshlar orasida bu muhim ahamiyat kasb etadi. Bugun O'zbekistonda sport ta'lim va tarbiyaning ajralmas bo'lagidir. O'zbekiston aholisi yosh bo'lgan davlatdir, O'zbekiston hududa istiqomat qiluvchilarning qariyb 40 %idan ko'prog'ini 18 yoshgacha bo'lgan yoshlar tashkil etadi. Ularning har tomonlama rivojlanib, ham ma'nan, ham jismonan kamolotga erishishlari muhim ahamiyatga ega. Shuning uchun bolalar sportiga e'tibor va yoshlar orasida sog'lom turmush tarzini ommalashtirish davlat siyosatining eng asosiy yo'nalishlaridan biridir. 2002-yildan buyon bolalar sportini har tomonlama qo'llab - quvvatlash maqsadida bolalar sportini rivojlantirish jamg'armasi faoliyat yuritib kelmoqda.

Markaziy Osiyo hududida yashagan ajdodlarimizdan meros qolgan juda ko'p boy manbalar mavjud. Bunday tugamas boyliklar orasida jismoniy madaniyat alohida ahamiyat kasb etadi. Jismoniy madaniyat insonlarni bolalikdan sog'lom qilib o'stirish, ularning jismoniy va madaniy kamolotini ravnaq toptirishi, sog'lom turmush kechirish, mehnat qobiliyatini oshirish, uzoq umr ko'rishga ko'maklashuvchi muayyan faoliyatdir. Bunda ajdodlarimizning ov qurollarini yasash, tog', daryo, cho'llarda vahshiy hayvonlarni tutish uchun kuch-quvvat, epchillik, merganlikni o'rganganlar. Bunda otda turib kamondan o'q otish, nayza sanchish, kurashish, piyoda yugurish, to'siqlardan o'tish, an'anaviy urf-odatlar, ommaviy sayllarda harakatli o'yinlarni tashkil qilish kabi murakkab mashqlarni bajarganlar. Turli janglarda bu qurollardan mohirona foydalanganlar. Xalq o'z udumlari va an'analarida kurash, ot o'yinlari, qilichbozlik, darboz, poyga va turli harakatli o'yinlardan foydalanganlar. Bu tadbirlar yoshlarni kuchli bo'lishi, Vatanni sevish, kasbni egallash va uddaburonlikka chorlagan. Markaziy Osiyoda jismoniy tarbiya doimo an'anaviy xususiyatlarga ega bo'lgan. Jismoniy mashqlar empirik tarzda (yunoncha *empeiria* - tajriba yo'li bilan) vujudga kelgan va ilmga asoslanmagan bo'lsa ham, hamisha chuqur xalq an'alarimizni o'zida saqlab kelgan. Jumladan, milliy jismoniy madaniyat asosini ifodalovchi jismoniy tarbiyaning milliy shakllari, vositalari va uslublari shakllantirilib borilgan. Markaziy Osiyoda asosan kurash turlari va chavandozlik sport sifatida shakllangan bo'lib, musobaqalar xalq bayramlari, milliy sayillar va turli tantanalarda tashkil qilingan. Askarlar harbiy-jismoniy tayyorgarligi milliy jismoniy tarbiya shakllari yordamida amalga oshirilgan va mamlakatni jasurona himoya qilish yo'lida ko'p asrlar davomida to'plangan tajribalari umumlashtirilgan.

Mustaqillik yillaridan boshlab O'zbekiston sportchilari ko'pgina nufuzli xalqaro sport musobaqalarda faol ishtirok eta boshladilar. 1995-yilda Toshkentda XOQ rahbarligi ostida I Markaziy Osiyo o'yinlari o'tkaziladi. 1997-yilda Qozog'istonning Olma-Ota shahrida II Markaziy osiyo o'yinlari bo'lib o'tadi. 1994-yilda O'zbekistonlik sportchilar Lillexammerda o'tkazilgan qishki Olimpiya o'yinlarida qatnashadilar. O'zbekistonlik sportchilarning xalqaro musobaqalardagi ishtiroki: 1996-yilgi Atlanta yozgi olimpiya o'yinlari; 1998-yil- Naganodagi qishki olimpiya o'yinlari; 1994-yil - Xirosimadagi XII Osiyo o'yinlari; 1996 yil Xarbindagi III qishki Osiyo o'yinlari; 1998-yil- Bangkokdagi XIII Osiyo o'yinlari; 1999-yil- Kongvodagi IV qishki Osiyo o'yinlari; 1998-yil- Moskvadagi yoshlar I Butunjahon o'yinlari kabi xalqaro maydonlarda sport sohasidagi yuqori natijalarga intilish jarayonlari boshlangan desak mubolag'a bo'lmaydi.

Xalqaro sport va Olimpiya harakatining keng rivojlanishi, qit'alarda turli xil sport musobaqalari, qit'a o'yinlarining o'tkazilishi, jahon chempionatlari va Olimpiya o'yinlarining an'anaviy tashkil etilishi har bir mamlakatda sport turlarini rivojlanishiga katta turtki bo'lgan. O'zbekiston mustaqil davlat sifatida xalqaro sport hamjamiyatlariga a'zo bo'lib kirish maqsadida Milliy Olimpiya qo'mitasini tashkil etdi. Bu 1992-yil 21-yanvardagi birinchi ta'sis majlisida amalga oshirildi. XOQ xartiyasi asosida va jahon sport harakatining ilg'or tajribalariga tayanilgan holda MOQ nizomi ishlab chiqildi va qabul qilindi. Mazkur konsepsiya orqali hozirgacha mamlakatimizda yuqori natijalarga yo'naltrilgan sport hamda jismoniy tarbiyaga oid maxsus yo'l xaritalari shakllantirilib borilmoqda.

O'zbekistonda mustaqillikning dastlabki yillaridanoq jismoniy tarbiya va sportni, shu jumladan, sportning olimpiya turlarini rivojlantirishga alohida e'tibor berildi. Davlatimiz parlamenti tomonidan "Jismoniy tarbiya va sport to'g'risida"gi qonunining qabul qilinishi mazkur e'tiborning ahamiyatidan dalolat beradi.

Yangi O'zbekiston sharoitida Prezidentimiz Sh.M.Mirziyoyev tomonlaridan sportni rivojlantirish jismoniy tarbiya sog'lomlashtiruvchi mashqlarni targ'ib etish, sport sohasini eng ilg'or yangi texnologiyalar bilan boyitish, har bir oqsayotgan sport turini hamda xalq orasida jismoniy sog'lomlashtiruvchi mashqlarni rivojlantirish maqsadida ulkan e'tibor qaratilmoqda.

Asosiy qism. Metodologiya. Sport sohasidagi ta'lim muassalarining o'quv jarayonlarida zamonaviy axborot texnologiyalaridan mobil telefonlar, kompyuterlar, planshetlardan foydalanish uchun zarur bo'lgan

axborot resurslarini yaratish bugungi kunning talabiga aylangan. Bu, ta’limning yangi shakl va usullaridan foydalanish, an’anaviy o’qitish usullariga qo’shimcha ravishda yangi ta’lim shakli – axborot texnologiyalarini yaratilishiga omil bo’ldi. Bo’lajak jismoniy tarbiya o’qituvchilarini tayyorlashda, sport murabbiylarini o’z kasbini ilg’or egalari qilib takomillashtirishda raqamli texnologiyalarning ahamiyati kundan kunga ko’tarilib bormoqda.

Qaysi bir sport sohasiga qaramasak, rivojlangan mamlakatlar amaliyotini o’rganmasak, barida raqamli texnologiyalarni singib ketganini barcha jismoniy tarbiya va sport sohasidagi faoliyat jarayonlarida kommunikatsiya, komputer texnologiyalari, raqamlashtirishning sport sohasidagi ahamiyatini kuzatishimiz mumkin bo’lmoqda. Quvonarlisi, mamlakatimizda ham yurtboshimiz tomonlaridan mazkur sohaga qaratilayotgan e’tibor bizda ham sport jarayonlari hamda jismoniy tarbiya faoliyatining rivojiga turtki bo’lmoqda. Asosan yakkakurash sport turlarida 2012-yil London olimpiadasidagi qoniqarsiz natijalardan so’ng sportning olimpiya tarkibiga kiruvchi yakkakurash turlarida raqamli texnologiyalarni keng qamrovda tatbiq etish boshlandi desak mubolag’a bo’lmaydi. 2016-Rio olimpiadasiga tayyorgarlik maqsadida sportning boks turi maqsadli tarzda raqamli texnologiyalar hamda innovatsion yangiliklar yordamida bosqichma-bosqich o’rganilib shakllantirila borildi, 2012-yildagi London olimpiadasidagi asosiy kamchiliklar o’rganilib rivojlangan mamlakatlar texnologiyalarini boks sport turiga tatbiq etish, sportchilarimizni individual o’rganib ularning jismoniy holatlarini oshirishga e’tibor qaratildi. 2013-yildan boshlab O’zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti hamda Boks federatsiyasi hamkorligida mamlakatimiz yetakchi olimlari ko’magida mazkur soha chuqur tahlil qilina boshlandi. Jismoniy tarbiya va sport universiteti professori, R.D.Xolmuxamedov boshchiligida bokschilarimizning har bir o’quv yig’in mashg’ulotidagi tayyorgarliklari o’rganila borildi. Asosan bokschilarimizni zarba kuchi, chidamlilik, kabi sifatleri raqamlashtirish yordamida kompyuter dasturlarida bosqichma bosqich shakllantirildi. 2013-2015-yillar mobaynida olib borilgan tadqiqotlar hamda sportning boks turiga raqamli texnologiyalarni tatbiq etish bosqichlari yordamida bosqichma-bosqich natijalarning yuqorilab borganligini kuztishimiz mumkin bo’ladi.

2015-yilda o’tkazilgan jahon chempionatida sportchilarimiz murabbiylar bilan hamkorlikda professor olimlarning ham jamoada bo’lganligi mamlakatimiz tarixida ilk bor jahon chempionatlari tarixida oltita turli xil probali medallarga sazovor bo’lganligini ko’p o’tmay 2016-yilda Rio olimpiya o’yinlarida rekord natijada medallar shodasini qo’lga kiritganligimizni 3 ta oltin, 1 kumush, hamda 2 ta bronza medallarini qo’lga kiritib umumjamoaa hisobida tarixda birinchi marta yetakchilikni qo’lga kiritganligimizni alohida aytib o’tish mumkin.

Mazkur natijalar negizida raqamli texnologiyalarning sport sohasidagi ahamiyati yuqori natijaga yo’naltirilgan sport turlarida qay darajada muhim o’rin tutishini ko’rishimiz mumkin. Shularni inobatga olgan holda tadqiqotimiz davomida raqamli texnologiyalarni sport faoliyatiga tatbiq etishning asosiy komponentlarini ishlab chiqdik.

I-sxema.

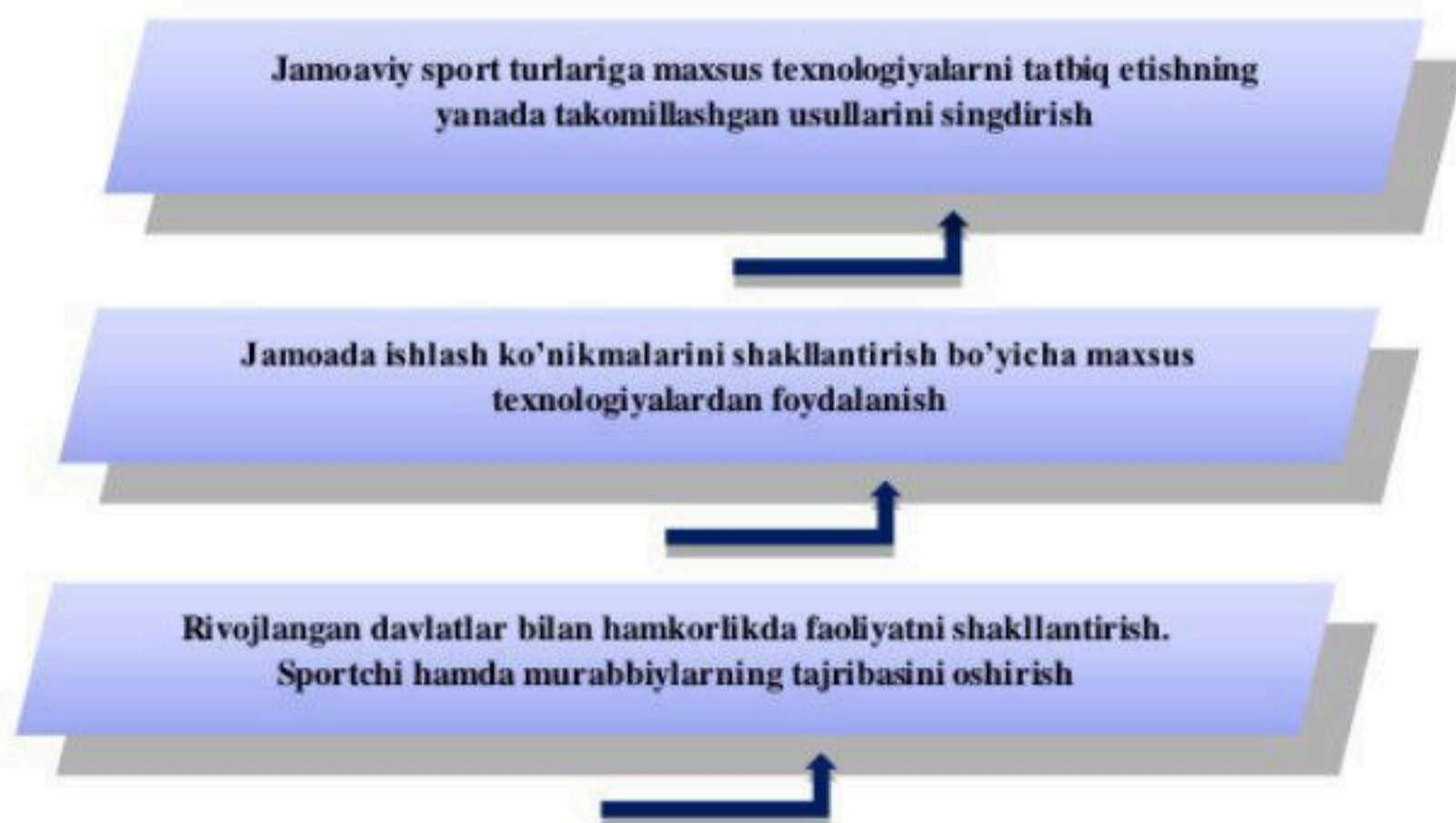

Mazkur komponentlar inobatga olgan holda sport sohasiga raqamlashtirishni singdirish, eng avvalo, sport murabbiylari va mutaxassslari ko’magida shakllantirib borish juda muhim hisoblanadi. Eng avvalo

natijada oqsayotgan sport turlariga alohida e'tibor qaratish, hozirda yakkakurash sport turlaridan tashqari jamoaviy sport turlarini ham rivojlantirishga e'tibor qaratish juda muhim hisoblanadi.

Natija va mulohazalar. Olib borilgan tadqiqotlarimiz natijasida shuni aniqladikki, asosan bizning sharoitda yakkakurash sport turlaridagi sport natijalari jamoaviy sport turlariga qaraganda ancha yuqorilab ketgan. Buning misolida Osiyo, Jahon chempionatlari, Olimpiya o'yinlaridagi oxirgi o'n yillikdagi natijalarni tahlil qilib asosiy kamchiliklarni o'rganish jamoaviy sport turlariga ham maxsus texnologiyalarni tatbiq etishning yanada takomillashgan usullarini singdirish juda muhim deb hisoblaymiz. Mazkur kamchiliklarga e'tibor qaratgan holda sport jarayonlariga aniqroq qilib aytganda jamoaviy sport turlariga raqamlashtirish hamda texnologiyalarni singdirishning keyingi bosqichlarini ishlab chiqdik.

2- sxema.

Mazkur olib borilgan tadqiqotimiz orqali sport faoliyatiga raqamli texnologiyalarni tatbiq etishning asosiy muammolari, ushbu jarayonlarga raqamli texnologiyalar raqamlashtirishning ahamiyatini o'rganish hamda tahlil qilishga harakat qildik. Asosan raqamli texnologiyalarni tatbiq etish jarayonida tadqiqotning obyekti sportchilar ekanligini inobatga olishimiz juda muhim omil hisoblanadi. Ya'ni murabbiylar ko'magida mazkur yangiliklarga ularning qiziqishini oshirish, har bir rivojlangan mamlakatlarning ta'lim tarbiya texnologiyalarini o'rganish, doim raqamli texnologiyalar sohasidagi mutaxassislar ko'magidan foydalanish mazkur soha uchun juda muhim komponent hisoblanadi desak mubolag'a bo'lmaydi. Murabbiy hamda sportchilarning rivojlangan mamlakatlar bilan hamkorlikda o'z faoliyatini olib borishni ta'minlash, sportchilarimizning Yevropaning yetakchi sport bazalarida o'z murabbiylari ko'magida malakasini oshirishini bosqichma-bosqich yo'lga qo'yish, murabbiylarning faoliyatini takomillashtirish, ularning doim yangiliklarga intilishi ta'minlash, ta'lim texnologiyalaridan foydalanish muhim hisoblanadi.

Xulosa. Sport faoliyatiga raqamli texnologiyalarni tatbiq etish tarixini tahlil qiladigan bo'lsak, eng rivojlangan mamlakatlarda ham hozirdagi yuqori natijalar negizida har bir sohani innovatsion texnologiyalar orqali boshqarilayotganini ko'rishimiz mumkin bo'ladi. Oxirgi 2012-yil, 2016-yil, 2020-yildagi olimpiya o'yinlari natijalarini tahlil qiladigan bo'lsak asosiy e'tibor hamda medallar jang'arish bo'yicha yetakchilik faqat yakkakurash sport turlariga to'g'ri kelayotganini ko'ramiz. Ammo e'tiborlisi jamoaviy sport turlaridagi natijalar qoniqarli emasligini, hamda jamoaviy sport turlariga e'tibor yakkakurash sport turlariga nisbatan kam emasligini ko'rishimiz mumkin. Xulosa sifatida aytadigan bo'lsak, raqamli texnologiyalarning jamoaviy sport turlariga ham keng ko'lamda tatbiq etadigan bo'lsak, albatta, natijalarda ijobiylashuvini bosqichma-bosqich kuzatishimiz mumkin bo'ladi. Jahonda yetakchi o'rinda turadigan Amerika Qo'shma Shtatlarida jamoaviy sport turlari rivojlanishini bosqichlariga e'tibor beradigan bo'lsak, barcha jarayonlarda raqamlashtirish hamda innovatsion texnologiyalarni tatbiq etilganini hamda har bir natija doim o'rganilib kamchilik joylari yanda ilg'or texnologiyalarga o'zgartirilganini ko'rishimiz mumkin. Hozirgi sport faoliyatini albatta, innovatsion texnologiyalarsiz, raqamlashtirish jarayonlarisiz tasavvur etib bo'lmaydi.

Nafaqat yakkakurash, balki jamoaviy sport turlarida ham ushbu jarayonlarni keng ko'lamda tatbiq etilganini, masalan sun'iy intellekt hamda robotatexnikaning Xitoy Xalq Respublikasidagi qator jamoaviy sport turlariga tatbiq etilganini ko'rishimiz mumkin bo'ladi. Shularni inobatga olgan holda eng avvalo o'zimizda ham eng yuqori texnologik yangiliklarini asosan jamoaviy sport faoliyatiga bosqichma-bosqich tatbiq etib borilsa, ma'lum bir vaqt mobaynida natijalarning ijobiylashuvini kuzatishimiz mumkin bo'ladi. Mazkur jarayon dunyoning rivojlangan davlatlar sport markazlarida keng ko'lamda takomillashib boryapti. So'zimizning oxirida raqamlashtirish hamda innovatsion texnologiyalarni sport faoliyatiga aniqroq qilib aytganda, jamoaviy sport faoliyatiga tatbiq etilishi hozirgi davrning eng asosiy talablaridan biri desak mubolag'a bo'lmaydi.

Adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasining Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. – T. “O'zbekiston” NMIU, 2018. – B.19-20.
2. Umedjanova M. L., Salikhov S. M., Salikhov T. M. The Role of National Education in Preparing Young People for Family Life //European journal of innovation in nonformal education. – 2022. – T. 2. – №. 2. – C. 271-276.
3. Салихов Т. и др. Psychological Characteristics Of Increasing Cognitive Activity In Elementary School Students //Центр научных публикаций (buxdu.uz). – 2021. – Т. 7. – №. 7.
4. Salixov S. M., Salixov T. M. Bo'lajak jismoniy madaniyat o'qituvchisining kasbiy tayyorgarligini shakllantirish //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 3. – C. 1013-1019.4.
5. Salixov S. M. et al. Musobaqa oldi sportdagi stress va tayyorgarlikning psixologik tomonlari //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 4. – C. 1039-1044.
6. Mansurovich S. S. Methodology of organizing physical education lessons through digital technologies //European Journal of Modern Medicine and Practice. – 2022. – Т. 2. – №. 4. – C. 107-111.

“PEDAGOGIK MAHORAT” JURNALI UCHUN MAQOLALARNI RASMIYLASHTIRISH TALABLARI

“PEDAGOGIK MAHORAT” ilmiy jurnali mualliflari diqqatiga!

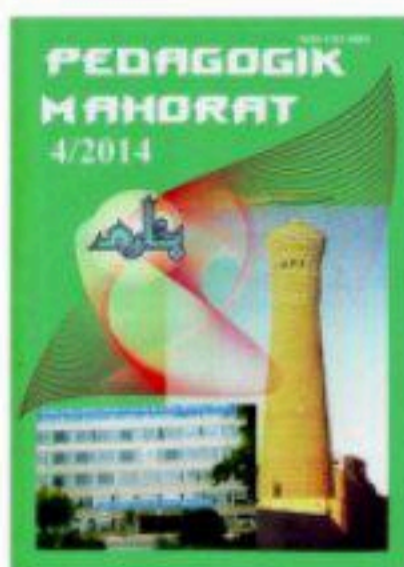
1. “PEDAGOGIK MAHORAT” ilmiy jumali ilmiy maqolalarni o‘zbek, rus va ingliz tillarida chop etadi.
2. E‘lon qilinadigan maqolalarga bo‘lgan asosiy talablar:
  - ✓ ishning dolzarbligi va ilmiy yangiligi;
  - ✓ maqolaning hajmi: adabiyotlar ro‘yxati, chizma va jadvallar inobatga olingan holatda 4-8 betgacha;
  - ✓ maqola nomi, annotatsiya (80-90 ta so‘z) va tayanch so‘zlar (8-10 ta) ingliz, o‘zbek va rus tillarida keltiriladi.
3. Maqola boshida UDK (udc.online internet saytidan olishingiz mumkin), mavzu, muallifning F.I.O. (to‘liq yozilishi kerak), mualliflar bir nechta bo‘lsa, ularning har biri haqida to‘liq ma‘lumotlar berilishi shart, tashkilot, shahar, mamlakat, muallifning e-maili ko‘rsatiladi. Matnda kirish qismi, tadqiqot obyekti va qo‘llanilgan metodlar, olingan natijalar va ularning tahlili, xulosa, adabiyotlar ro‘yxati, albatta, keltiriladi. Maqolada keyingi 10-15 yilda e‘lon qilingan adabiyotlarga havola qilinishi tavsiya etiladi.
4. Matn uchun: Microsoft Word; Times New Roman, 11 shrift, maqola nomi bosh harflarda, interval 1,0; abzas 1,0 sm, yuqori va pastki tomon 2 sm, chap va o‘ng tomon 2 sm.
5. Agar maqolaga rasm, jadval, diagramma, sxema, chizma, turli grafik belgilar kiritilgan bo‘lsa, ular aniq va ravshan tasvirlanishi, qisqartmalarining to‘liq izohi yozilishi lozim. Formulalar matnga maxsus kompyuter dasturlarida kiritilishi kerak.
6. Iqtibos olingan yoki foydalanilgan adabiyot satr osti izohi tarzida emas, balki maqola oxirida asosiy matndagi ketma-ketligi asosida umumiy ro‘yxatda ko‘rsatiladi. Matn ichidagi ko‘chirmadan so‘ng iqtibos olingan asarning ro‘yxatdagi tartib raqami va sahifasi kvadrat qavs ichida beriladi. Bu o‘rinda kitob, to‘plam, monografiyalar uchun mualliflarning ism-familiyalari, manbaning to‘liq nomi, nashr ko‘rsatkichi (shahar, nashriyot va nashr yili) ko‘rsatiladi. Jurnal maqolalari va boshqa davriy nashrlar uchun mualliflarning ism-familiyalari, maqola nomi, jurnal nomi, yili va soni, sahifa nomeri ko‘rsatiladi.
7. Maqola matni kamida 70-80 % muallifning shaxsiy izlanishlari natijasiga asoslanishi lozim. Topshirilgan maqolalar “Antiplagiat” tizimi yordamida tekshiriladi.
8. Tahririyatga taqdim qilingan maqolalar tahririyat tomonidan taqrizga beriladi. Maqola taqrizdan qaytgach, agar zarur bo‘lsa, barcha savol va e‘tirozlar bo‘yicha muallifga qayta ishlash uchun taqdim etiladi. Maqola nusxalari qaytarilmaydi.
9. Tahririyat maqolani taqrizga yuboradi, taqriz ijobiy bo‘lsa maqola jurnalda chop etish uchun qabul qilinadi. Jurnalda anjuman tezislari va ma‘ruzalari chop etilmaydi. **E‘lon qilingan materiallarning haqqoniyligiga va ko‘chirilmaganligiga shaxsan muallif javobgardir.**
10. Tahririyat maqolaga ayrim kichik o‘zgartirishlarni kiritishi mumkin. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan ko‘rib chiqilmaydi va muallifga qaytarilmaydi.
11. Ijobiy taqriz berilgan maqola tahririyat tomonidan qabul qilingan sanaladi. Jurnal tahririyati maqola matnini qisqartirish va unga tahririy o‘zgartirishlar kiritishga haqlidir.
12. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan qabul qilinmaydi va ko‘rib chiqilmaydi.

Manzil: O‘zbekiston Respublikasi, Buxoro viloyati, 200117, Buxoro shahri, M.Iqbol ko‘chasi, 11-uy, bosh bino, 2-qavat, 219-xona.

Web site: www.buxdu.uz

E-mail: nashriyot_buxdu@buxdu.uz

Telegram raqami: +998 (94) 837-18-38.

Buxoro davlat universiteti muassisligidagi
“PEDAGOGIK MAHORAT”
ilmiy-nazariy va metodik jurnali
barcha ta’lim muassasalarini
hamkorlikka chorlaydi.

Pedagoglarning sevimli nashriga aylanib ulgurgan “Pedagogik mahorat” jurnali maktab, kollej, institut va universitet pedagogik jamoasiga muhim qo’llanma sifatida xizmat qilishi shubhasiz.

Mualliflar uchun eslatib o’tamiz, maqola qo’lyozmalari universitet tahririy-nashriyot bo’limida qabul qilinadi.

Manzilimiz: Buxoro shahri, M.Iqbol ko’chasi 11-uy
Buxoro davlat universiteti, 1-bino 2-qavat, 219-xona

Tahririyat rekvizitlari:

Moliya vazirligi g’aznachiligi

23402000300100001010

MB BB XKKM Toshkent sh. MFO 00014 INN 201504275

BuxDU 400110860064017094100079001

Pedagogik mahorat: rivojlanamiz va rivojlantiramiz!

<p>PEDAGOGIK MAHORAT</p> <p>Ilmiy-nazariy va metodik jurnal</p> <p>2023-yil 7-son (95)</p> <p>2001-yil iyul oyidan dhiqa boshlagan.</p> <p>OBUNA INDEKSI: 3070</p>	<p>Buxoro davlat universiteti nashri</p> <p>Jurnal oliy o’quv yurtlarining professor-o’qituvchilari, ilmiy tadqiqotchilar, ilmiy xodimlar, magistrantlar, talabalar, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari hamda maktab o’qituvchilari, shuningdek, keng ommaga mo’ljallangan.</p> <p>Jurnalda nazariy, ilmiy-metodik, muammoli maqolalar, fan va texnikaga oid yangiliklar, turli xabarlar chop etiladi.</p> <p>Nashr uchun mas’ul: Nigora SAYFULLAYEVA Muharrir: Mexrigiyo SHIRINOVA Musabhih: Sarvinoz RAXIMOVA</p>	<p>Jurnal tahririyat kompyuterida sahifalandi. Chop etish sifati uchun bosmaxona javobgar.</p> <p>Bosishga ruxsat etildi 30.08.2023 Bosmaxonaga topshirish vaqti 31.08.2023 Qog’oz bichimi: 60x84. 1/8 Tezkor bosma usulda bosildi. Shartli bosma tabog’i – 20,6 Adadi – 100 nusxa Buyurtma № 21 Bahosi kelishilgan narxda.</p> <p>“BUKHARA HAMD PRINT” MCHJ bosmaxonasida chop etildi. Bosmaxona manzili: Buxoro shahri Q.Murtazoyev ko’chasi 344-uy.</p>
---	--	--